

Svar på samlingspartiets fullmäktigegrupps och SFP:s fullmäktigegrupps samt 10 andra ledamöters motion om att öka Vandabornas trygghetskänsla genom att pröva att utvidga övervakningen av ordningen i stadscentrumen också till allmänna områden

VD/2368/00.02.00.03/2025

Samlingspartiets fullmäktigegrupp och **SFP:s fullmäktigegrupp** och 10 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vanda stad genomförde en enkät om trygghet i oktober 2024. Enkäten besvarades av 1683 Vandabor. I enkäten svarade 55 procent att det i närheten av hemmet finns en eller flera platser som svarspersonen undviker på grund av hot om våld. Typiskt var att en plats som upplevdes som farlig var en tågstation eller dess omgivning. Andra återkommande svar var omgivningarna kring köpcentren. Av ortnamnen nämndes Myrbacka, Björkby, Dickursby, Håkansböle, Korso och Kivistö flera gånger. Orsakerna till att de nämnda områdena är farliga hänför sig bland annat till användningen av rusmedel och de problem som användningen orsakar samt till en större sannolikhet att möta grupper eller gäng som upplevs som farliga. Utöver enkätundersökningarna har också polisen gått ut med information om att antalet allvarliga våldsbrott som begås på offentliga platser i Vanda ökar. I polisens störningsindex låg Vanda i topp och var alltså farligast.

Vanda måste vidta omedelbara åtgärder för att förbättra Vandabornas trygghet. Vanda håller på att uppdatera sin säkerhetsplan i år. Vid sidan av mångsidiga förebyggande och mjuka metoder behöver vi också direkta åtgärder som snabbt ökar trygghetskänslan.

På samlingspartiets initiativ antecknades i budgeten att man som en del av uppdateringen av säkerhetsplanen i samarbete med polisen i Östra Nyland utreder polisens förutsättningar att öka synlig och förebyggande närvaro ute på fältet i områden där man upplever en känsla av otrygghet och störningar. Vidare antecknades att staden också utreder olika sätt att öka säkerheten i stationsområdena i samarbete med de nuvarande säkerhetsaktörerna.

Bakom utredningsanteckningen finns en vilja att också i Vanda utreda införandet av en modell motsvarande den som testas i Jyväskylä. I Jyväskylä förenar staden, företagen och myndigheterna sina krafter för att ordningsvakterna i större utsträckning än tidigare ska kunna patrullera i centrumområdet. (<https://yle.fi/a/74-20149643>).

Lagen om privata säkerhetstjänster tillåter inte att staden placerar ordningsvakter direkt på gatuområdet. Tillstånd kan dock sökas hos den lokala polisen till exempel för köpcentrum, trafikstationer och hälso- och socialvårdens verksamhetsställen. Tillstånden omfattar också närområdena. Vanda skulle ha motsvarande förutsättningar som Jyväskylä att i samarbete med polisen samt köp- och affärscentren i stationernas omgivningar fastställa de områden där staden kunde konkurrensutsätta ordningsvakter för att i samarbete med polisen ingripa i ordningsstörningar.

Staden kan själv bestämma verksamhetens innehåll och mål. Utöver övervakningen av ordningen kan man också öka den allmänna rådgivningen och hjälpen till invånarna. Information om försöket och dess mål ska ges regionalt.

Vi fullmäktigegrupper och ledamöter som har undertecknat fullmäktigemotionen förutsätter att Vanda stad inleder ett försök som snabbt stärker Vandabornas trygghet, där staden i samarbete med polisen, köpcentren och andra aktörer utvidgar övervakningen av ordningen till att omfatta också allmänna områden i stadscentrumen kring stationerna.”

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft konstaterar följande som sitt svar:

I motionen föreslås att Vanda stad vidtar snabba åtgärder för att förbättra invånarnas säkerhet genom att utvidga övervakningen av ordningen också till allmänna områden i stadskärnorna, särskilt kring stationerna. I bakgrunden ligger invånarenkäten och polisens meddelanden enligt vilka många Vandabor känner sig otrygga i närheten av tågstationer och köpcentrum, och de allvarliga våldsbrotten har ökat. I motionen hänvisas det till den modell som används i Jyväskylä, där staden, företag och myndigheter samarbetar för att göra det möjligt att få tillgång till ordningsvakter i ännu större utsträckning. Enligt förslaget ska Vanda i samarbete med polisen och andra aktörer utreda införandet av ett motsvarande system där ordningsvakterna kan ingripa i störningar samt också erbjuda invånarna rådgivning och hjälp, och man informerar regionalt om försöket och dess mål.

Enligt **lagen om privata säkerhetstjänster 1085/2015 26 §** kan ordningsvakter utses för bland annat en allmän sammankomst eller offentlig tillställning, en inkvarteringsrörelse eller förplägnadsrörelse och dess omedelbara närhet. En ordningsvaks tjänstgöringsområde får dock inte bli större än vad som är nödvändigt för att upprätthålla ordningen och säkerheten. Polisinsättningen på orten kan ålägga verksamhetsutövaren att utse ett tillräckligt antal ordningsvakter för området eller rörelsen, om det för upprätthållandet av ordningen och säkerheten finns särskilda skäl för detta.

Enligt **28 §** i samma lag om det inte är ändamålsenligt att upprätthålla ordning och säkerhet på något annat sätt och upprätthållandet av ordning och säkerhet kräver det av grundad anledning, kan polisinsättningen på ansökan av ett köpcentrum eller en trafikstation bevilja tillstånd att utse ordningsvakter som ska bistå polisen. Polisinsättningen är skyldig att avgränsa ordningsvakternas tjänstgöringsområde till den plats eller det trafikmedel och vid behov till dess omedelbara närhet som avses i paragrafen enligt tillståndet för att utse ordningsvakter. Vid tillståndsprövningen ska man vid behov göra sig förtrogen med de förhållanden som gäller ordningen och säkerheten i området, platsen eller fordonet i den omfattning att man till tillståndet vid behov kan bifoga t.ex. ett krav på ett minimiantal ordningsvakter som behövs under en viss tid på dygnet.

För motionssvaret tillfrågades Jyväskylä om hur försöket har genomförts och Tammerfors på vilket sätt och varför ett motsvarande försök har övervägts.

I Jyväskylä har man sedan 2.6.2025 på prov utsett ordningsvakter för att bistå polisen alldeles i stadskärnan. Försöksfasen pågår i ett år, varefter situationen bedöms på nytt och konkurrensutsätts i enlighet med resultaten. Ordningsvakterna patrullerar i området i enlighet med **28 § i lagen om privata säkerhetstjänster 1085/2015**, med andra ord har de fulla rättigheter att upprätthålla ordning och säkerhet inom den ram som lagen tillåter. Syftet med försöket är att ordningsvakterna ska ha en mer rådgivande, styrande och vägledande roll.

I Jyväskylä omfattar området i praktiken hela stadskärnan där de köpcentrum, trafikstationer samt social- och hälsocentraler och arbets- och näringsbyråernas verksamhetsställen som är verksamma i området har ansökt om tillstånd för övervakning av ordningen hos polisen med hänvisning till principen om omedelbar närhet i 28 §, varvid tillståndsansökningarna också har omfattat fastigheternas utomhusområden fram till t.ex. mitten av gatan. Detta har motiverats av att säkerheten ska tryggas också

vid entréer och vägar till fastigheter. I Jyväskylä har det varit möjligt att med denna princip avgränsa området i stor utsträckning till att omfatta hela stadskärnans område.

Jyväskylä stad har sedan för sin del konkurrensutsatt övervakningen av ordningen inom hela detta område och utlovat att stå för ca hälften av kostnaderna för detta. Den andra halvan betalas av de fastigheter/aktörer som deltar i försöket. Syftet är att ordningsvakterna jobbar vardagar mån.–fre. kl. 10-18, men vid behov enligt särskilt anlitande också under helgdagar och helger eller senare under kvällstid.

Tammerfors stad har utrett saken och beslutat att inte genomföra något motsvarande försök med ordningsvakter. Däremot har de på kvällarna utplacerat bland annat ambulerande ungdoms- och missbruksarbetare i problemområden. En av de avgörande faktorerna i deras utredning av kostnadsfrågor. Områdena som man hade tänkt sig vara lämpade för övervakning av ordningen är köpcentrum och enligt Tammerfors stad skulle en utplacering av ordningsvakter i närheten av dem kräva att köpcentrumområdet utvidgas, vilket medför ökade kostnader. Vid en utvidgning av köpcentrumområdet skulle också nya affärslokaler/företag att omfattas av köpcentrumområdet, vilket skulle öka kostnaderna för företagare som för närvarande inte omfattas av området.

Vanda stad har redan ett nära samarbete med polisinsättningen i Östra Nyland för att lösa lokala säkerhetsproblem. Kivistö var föremål för polisens lokala problemlösningssmodell sommaren 2024. Polisinsättningen i Östra Nyland har nu på samma sätt tagit fokus på Myrbacka juni-augusti 2025 i den lokala problemlösningssmodellen. För närvarande arbetar Vanda stad för att förbättra trygghetskänslan i områdena kring stationerna. Med åtgärderna skulle man snabbt kunna ingripa i säkerhetsavvikelser och nedskräpning, särskilt på platser med en ständig folkström.

Det har dock förts preliminära samtal mellan polisinsättningen i Östra Nyland och Vanda stad om ett försök att också utvidga övervakningen av ordningen i stadskärnorna till allmänna områden för att förstärka trygghetskänslan. Under samtalen har man strävat efter att identifiera vad som enligt lagen krävs av området i fråga för att ordningsvakter ska kunna tillsättas i större utsträckning i stadscentrum. Enligt polisinsättningen i Östra Nyland kan Vanda stad inte vara sökande när det gäller att ordningsvakter för att bistå polisen enligt 28 § i lagen om privata säkerhetstjänster, och 26 § i samma lag lämpar sig inte för det ändamål som nämns i motionen. Dessutom kan det vara krävande att fastställa centrala aktörer. Exempelvis är Påltoget i Myrbacka inte ett område som förvaltas av köpcentrumet, utan aktörerna utgörs av t.ex. varierande torghandlare. En utmaning är att det är mycket problematiskt att definiera ett tydligt avgränsat verksamhetsområde för övervakning av ordningen och dess omedelbara närhet enligt det som förutsätts i lagen om privata säkerhetstjänster.

En utvidgning av övervakningen av ordningen från stationsområdena till stadscentrumen skulle kräva att någon annan aktör än staden ansöker om tillstånd, och eventuella aktörer för detta har ännu inte identifierats. Därför har man ännu inte mer ingående utrett några ytterligare administrativa krav som det försök som beskrivs i motionen medför eller leder till.

Stadsstyrelsen 25.8.2025 § 11

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Samlingspartiets fullmäktigegrupp och SFP:s fullmäktigegrupp samt de 10 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget av verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog stadsstyrelsens I vice ordförande Mika Kasonen understödd av stadsstyrelseledamoten Petri Roininen att ärendet sänds tillbaka för ny beredning.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och gav följande förslag på omröstning: de som understöder fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder att ärendet sänds tillbaka för beredning röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 8 ja-röster (Karinen, Tammi, Kiiski, Abdi, Räsänen, Kaukola, Rämö, Tuomainen) och 7 nej-röster (Kasonen, Aura, Karemo, Lahti, Niikko, Nummela, Roininen). Ordföranden konstaterade att behandlingen av ärendet fortsätter.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 22.9.2025 § 9

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog ledamoten Heli Hakala understödd av ledamoten Kai-Ari Lundell att ärendet sänds tillbaka för ny beredning.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och gav följande omröstningsförslag: de som understöder en fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder förslaget om att sända tillbaka ärendet röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 35 ja-röster och 32 nej-röster. Ordföranden konstaterade att behandlingen av ärendet fortsätter.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att socialdemokraternas fullmäktigegrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

"Socialdemokratiska fullmäktigegruppen anser det vara viktigt att åtgärder vidtas för att förbättra säkerheten för stadsborna i samarbete mellan olika aktörer, såsom polisen och välfärdsområdet.

Det är viktigt att bostadsområdenas och stationernas säkerhet och trivsel förbättras och segregation förebyggs.

Vid budgetförhandlingarna är det skäl att söka fungerande och snabba metoder för att förbättra säkerhetsläget. Dessutom är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid förebyggande av problem som försämrar säkerheten.

De försämrade tjänsterna har lett till att illamåendet ökar och att välfärdssamhällets centrala principer, såsom jämlikhet, trygghet och jämställdhet, försvagas.

Den socialdemokratiska fullmäktigegruppen anser att en multiprofessionell verksamhetsmodell är central.”

Det antecknades att de grönas fullmäktigegrupp lämnade in följande protokollsuttalande:

”De grönas fullmäktigegrupp tackar för den viktiga motionen om Vandas säkerhet.

Säkerhetsläget är på många ställen akut, och för att stärka invånarnas trygghetskänsla behöver vi både snabba åtgärder och långsiktiga lösningar.

De mjuka metoderna är också snabba, men också mer verkningsfulla än polisens/väktarnas ingripande i situationer.

De gröna betonar metoder som stärker samhörigheten och jämlikheten, men vi betonar också vikten av snabba åtgärder när situationen kräver det.

Vanda har redan utnyttjat polisens närvaro i stadscentrum och ordningsvakter i stadens tjänster enligt behov – så ska det vara även i fortsättningen.

Det är viktigt att Vanda fäster särskild uppmärksamhet vid och styr resurser för att förebygga, stödja unga och stoppa segregationen samt fortsätter sitt nära samarbete med välfärdsområdet för att främja frågan på ett effektivt sätt.”

Det antecknades att Sannfinländarnas fullmäktigegrupp lämnade följande protokollförklaring till ärendet:

”Säkerheten är viktig för stadsborna, så man kan inte kringgå den genom att rycka på axlarna.

Det vore önskvärt att det tillsätts en arbetsgrupp bestående av olika partier som i hög grad koncentrerar sig på att förbättra säkerhetssituationen i staden.

Förhoppningsvis kommer vi också att kunna lösa säkerhetsproblemen i de kommande budgetförhandlingarna.

Motsatta tankesätt löser inte problemet.”

Bilagor:

- Samlingspartiets fullmäktigegrupps och SFP:s fullmäktigegrupps samt 10 andra ledamöters motion om att öka Vandabornas trygghetskänsla genom att pröva att utvidga övervakningen av ordningen i stadscentrumen också till allmänna områden
- Omröstningsrapport, Stadsstyrelsen 25.8.2025 § 11
- Omröstningsrapport FGE 22.9.2025 § 9

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Markus Hammarström, säkerhetschef, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)